

Alþingi
Erindi nr. P 140/1099
komudagur 20.2.2012

Nefndasvið Alþingis
Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. febrúar 2012

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um háskóla, nr. 63/2006 (sjálfstæði og lýðræði í háskólum, réttindi fatlaðra nemenda). Þingskjal 714 – 468. mál.

Stjórn Félags prófessora við ríkisháskóla (FPR) lýsir yfir almennri ánægju með frumvarp til laga um breytingu á lögum um háskóla nr. 63/2006. Um einstakar breytingatillögur frumvarpsins vill stjórn FPR koma eftirfarandi á framfæri:

Stjórn FPR styður efnislega ákvæði 2. gr. frumvarpsins og leggur til að fyrsti og annar málsliður fyrstu málsgreinar orðist svo: „Háskólum er skylt að virða fræðilegt sjálfstæði akademískra starfsmanna sinna. Fræðilegt sjálfstæði akademískra starfsmanna felur í sér rétt þeirra til að haga kennslu og rannsóknum á þann hátt sem þeir telja skynsamlegt og í samræmi við fræðilegar kröfur.“ Síðasti másl. 1. mgr. orðist svo: „Viðfangsefni rannsókna og efnistöð í kennslu á einstökum fræðasviðum háskóla skulu vera óháð afskiptum þeirra sem eiga skólann, leggja honum til fé eða stýra honum“.

Rök: Fræðilegt sjálfstæði vísar til akademískra starfsmanna en ekki starfsmanna almenn. Akademískt frelsi m.t.t. rannsókna og kennslu vísar bæði út á við (eigendur eða aðrir utanaðkomandi aðilar) og inn á við (yfirstjórn háskóla) og það þarf að koma fram í lögum.

Nýr málsliður komi á eftir 1. másl. 1. mgr. 15. gr. laganna sem orðist svo: „Þar skal gert ráð fyrir setu fulltrúa akademískra starfsmanna og nemenda í stjórn eða háskólaráði og í þeim stjórnunareiningum þar sem fjallað er um kennslu og rannsóknir“. Við 10. gr. c í frumvarpinu bætist nýr másl. sem orðist svo: „Hann skal uppfylla kröfur 1. mgr. 18. gr. til að bera starfsheitið prófessor á einu eða fleiri viðurkenndum fræðasviðum viðkomandi háskóla“.

Rök: Rannsóknir og kennsla eru kjarnastarfsemi háskóla. Því er gríðarlega mikilvægt að í háskólaráði sitji akademískir fulltrúar til að tryggja faglega umfjöllun um málefni háskóla í háskólaráði. Þá er mjög mikilvægt að rektor háskóla hafi prófessorshæfi enda er hann akademískur forystumaður háskólans auk þess að stýra honum.

1. másl. 16. gr. laganna orðist svo: „Í hverjum háskóla skal haldinn háskólafundur a.m.k. tvisvar sinnum á ári“. 5. másl. 16. gr. laganna (*Rektor stýrir háskólafundi*) falli brott. Í stað 5. másl. komi eftirfarandi másl.: „Háskólafundur kýs sér formann og varaformann til þriggja ára. Formaður stýrir háskólafundi og varaformaður í forföllum hans. Rektor er ekki kjörgengur til setu á háskólafundi, en

hefur þar málfrelsi og tillögurétt. Háskólafundur er heimilt að skipa starfshópa sem hafa það hlutverk að fjalla um einstök málefni fundarins. Samþykktir og ályktanir háskólafundar þurfa samþykki meirihluta fundarmanna“.

Rök: Mikilvægt er að tryggja faglegt aðhald með því að auka sjálfstæði háskólafundar.

Háskólafundur er einungis ráðgefandi gagnvart framkvæmdastjórn háskóla og verður að hafa sjálfstæði gagnvart framkvæmdastjórninni, geta tekið upp mál og fjallað efnislega um þau með sjálfstæðum og faglegum hætti. Í því skyni er ástæða til að fjölga háskólafundum um leið og greina þarf skýrar á milli fundarins og framkvæmdastjórnar háskólans. Þannig kjósi fundurinn sjálfur formann og varaformann sem stýri fundi, auk þess sem rektor er ekki kjörgengur en hefur málfrelsi og tillögurétt.

Loks fagnar stjórn FPR nýjum ákvæðum 12. gr. frumvarpsins um doktorsmenntun akademískra starfsmanna og dómnefndarmanna.

Virðingarfyllt,

f.h. stjórnar Félags prófessora við ríkisháskóla

Rúnar Vilhjálmsson formaður.